

KAKAV JE STAV UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE PREMA OVISNOSTIMA ?

Đorđa Bilobrk dr.med., spec. školske medicine

Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije

Sažetak

Analiza rezultata je pokazala tolerantan stav djece prema alkoholu i pušenju i povremene konzumente alkohola u toj ranoj dobi, pa čak i početak eksperimentiranja s opijatima.

Ključne riječi: ovisnosti, HBSC

Abstract

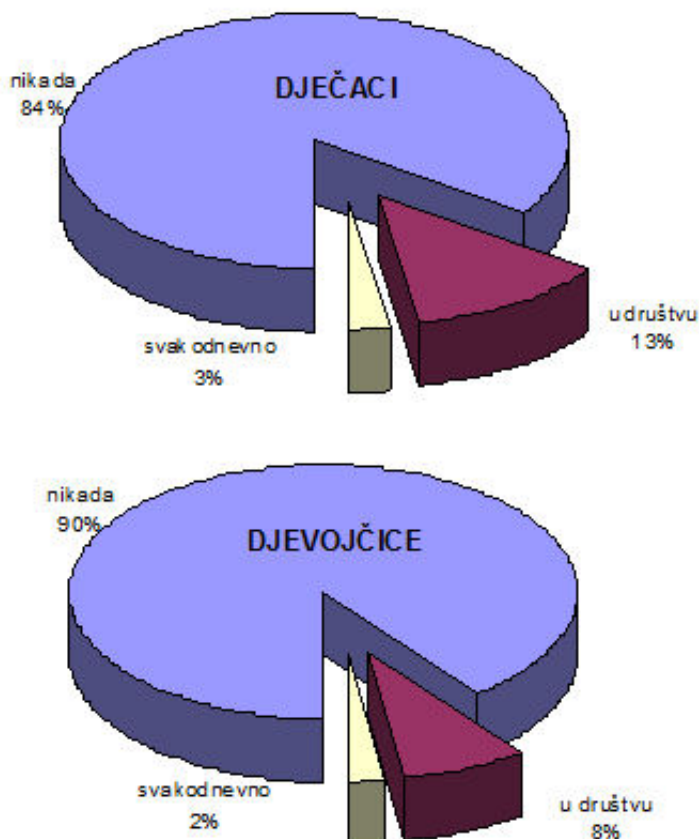
Result analysis shows tolerant attitude, which our teenagers have towards alcohol, smoking and occasionally alcohol consumers, even in that early age, and also beginning of experimenting with drugs.

Cilj istraživanja nam je bio predočiti tolerantan stav učenika prema pušenju i pijenju alkohola i ukazati na snižavanje dobne granice kod mladih pušača i povremenih konzumenata alkohola.

Istraživanje je provedeno 2004. godine među učenicima 7. i 8. razreda osnovnih škola na području Pakraca, Lipika i Poljane, koji su popunjavali anonimni anketni upitnik. Sudjelovalo je 304 učenika, od toga 144 djevojčice i 160 dječaka.

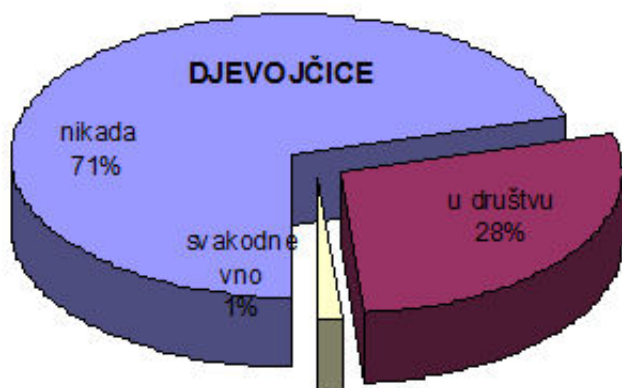
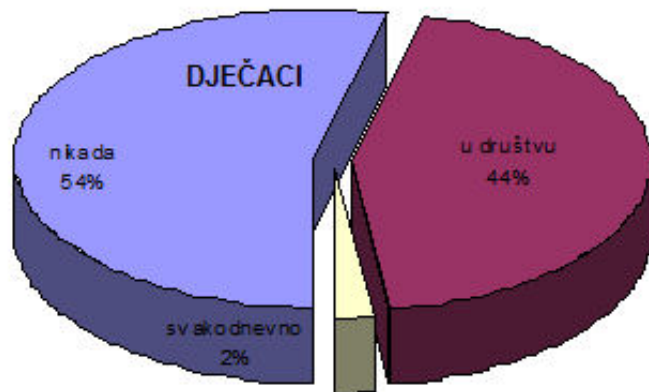
Prema HBSC anketi, srednja dob u koju dječaci prvi put piju alkohol je 12 godina, a kod djevojčica 12,9. Djeca najčešće dolaze u kontakt s alkoholom u vlastitom domu. Najčešće počinju s pivom, dječaci se opijaju žestokim pićima, a među djevojčicama su vrlo popularna „long drinks“.

Grafikoni 1a i 1b: Navika pušenja učenika prema spolu

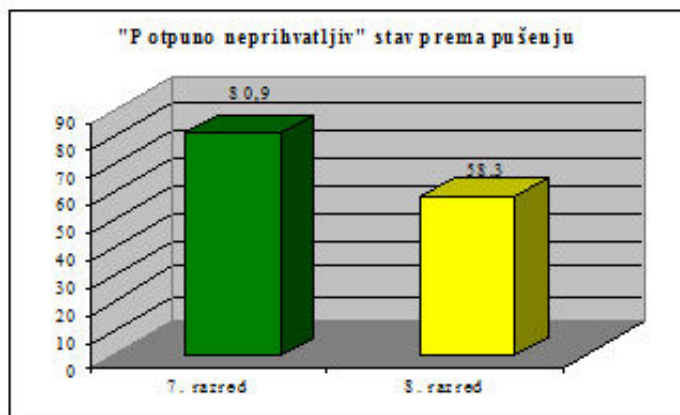
Nisu uočene značajne razlike u navikama dječaka i djevojčica

Grafikoni 2a i 2b: Navika pijenja alkohola među učenicima prema spolu

Značajno više dječaka nego djevojčica pije. Razlika u navikama prema spolu je prisutna u 7. razredu, dok se u 8. razredu više ne bilježi.

Grafikon 3: Stav prema pušenju učenika 7. i 8. razreda

Značajno više učenika 7. razreda smatra pušenje neprihvatljivim- 80,9 %, dok kod godinu dana starijih se stav mijenja, pa svega 58,3 % učenika 8. razreda smatra pušenje neprihvatljivim.

Za mlade je pijenje alkohola način oponašanja navika odraslih i prema njihovom mišljenju korak prema zrelosti. Često je pijenje alkohola povezano s obilježavanjem važnih zbivanja u obiteljskim životima i smatra se društveno prihvatljivim. Za mlade su osobe u čijem okruženju žive važan uzor i model po kojem će oblikovati svoje ponašanje što se tiče pijenja alkohola i pušenja, ali i drugih životnih navika. Štetni učinci alkohol, pušenja i drugih ovisnosti su im poznati, ali ih ne doživljavaju kao realnu opasnost za sebe.

Alarmanтно je da među 13 i 14- godišnjom djecom, imamo 1,9 % dječaka i 1,4 % djevojčica koji piju svakodnevno! Onih koji „piju u društvu“ je gotovo trećina djevojčica i nešto manje od polovine dječaka! Što se pušenja tiče, imamo 2,1- 2,5 % djece, „pravih“ pušača, a skoro šestina njih puši prigodno ! Imamo čak i 1,9 % učenika u 7. i 2,8 % učenika u 8. razredu koji imaju iskustvo korištenja neke od psihoaktivnih droga u tako ranoj dobi.

Stavovi učenika 7. i 8. razreda osnovne škole prema raznim oblicima ovisnosti

	Razred	Potpuno prihvatljiv %	Djelomično prihvatljiv %	Neutralan %	Djelomično neprihvatljiv %	Potpuno neprihvatljiv %
Cigarete	7	0,7	7,0	2,5	89	80,9
	8	9,4	12,1	10,1	10,1	58,3
Alkohol	7	1,9	9,0	5,8	25,0	58,3
	8	9,4	22,5	9,4	12,3	48,4
Tablete	7	0,0	0,0	3,9	3,3	92,8
	8	0,7	1,4	9,4	3,7	84,8
Marihuana	7	0,0	0,0	2,0	0,7	97,3
	8	0,7	1,4	3,7	1,4	92,8
Ostale droge	7	0,0	0,0	1,3	2,0	96,7
	8	0,7	0,0	3,6	3,6	92,1

Nakon ovih rezultata, a uzimajući u obzir tolerantan stav djece prema uživanju nekih od sredstava ovisnosti nameće nam se potreba sustavnog, smišljenog i kontinuiranog prevođenja programa prevencije, s kojima treba započeti dovoljno rano. Programi koji će imati učinka su samo oni u kojima se formiraju ispravni stavovi o životu, usvajaju zdrave životne navike i jača samopoštovanje i samopouzdanje.